

ECONOMIA ■

Les pràctiques de les companyies aèries de baix cost, controvertides

MÚSICA ■

Tomeu Penya publica nou disc, 'Sa vida són dos dies'

EL

MAGAZÍN

Núm. 332

Divendres, 7 de juny de 2024

ÒSCAR ESCUDER

"Tots podem ser referents en l'ús del català"

JORDI VILARRODÀ



ENTREVISTA

ÒSCAR
ESCUDER

“Una cosa que sempre hauríem de fer els catalans, i no crea conflictes, amb ningú, és mantenir la llengua”



Text i fotografia: Jordi Vilarrodà

El passat mes de març, el metge Òscar Escuder (Barcelona, 1968) va ser reelegit com a president de Plataforma per la Llengua. Creada l'any 1993, aquesta entitat en creixement, que ja compta amb 26.000 socis, es presenta com “l'oenagé del català”. Escuder, que és especialista en cirurgia maxil·lofacial a l'Hospital Parc Taulí de Sabadell, situa precisament la sanitat i l'ensenyament com a àmbits prioritaris en què cal promoure el català.

Diuen vostès que ja són més de 26.000 socis. Creixen perquè hi ha cada vegada més consciència de la greu situació per la qual passa el català?

Hi ha un cert consens social en què el català té problemes i que la situació és delicada. Però això no vol dir que siguem una llengua en perill de desaparició. Que d'això a vegades se n'ha fet un gra massa.

No corre aquest perill, el català?

És cert que han baixat l'ús social i el prestigi de la llengua, i que hi ha la percepció que el català ha deixat de formar part de l'ascensor social. Però per altra part tenim una vitalitat que no està gens malament. Si ho mesurem per nombre de parlants, estem entre les cent primeres llengües, i al món n'hi ha entre sis i set mil. I quedant-nos en la Unió Europea, que és el nostre context, de 24 idiomes oficials n'hi ha 12 amb menys parlants. Quan siguem oficials, que hauríem de ser-ho aviat, ens trobarem justament al mig. És a dir, que tenim molta feina –institucions, entitats com nosaltres i tots els parlants– però no cal que siguem derrotistes.

Ha parlat de l'ascensor social. En un moment de la nostra història recent, hi havia la sensació que saber català et podia ajudar a situar-te millor.

Hi ha la percepció que el català no forma part de l'ascensor social. Però és la percepció, no la realitat. La realitat és que sí que en forma part, i cal que la gent sàpiga que si vius als Països Catalans i

fas servir el català tens més possibilitats laborals. Que és l'ascensor social, al capdavall. Hi ha dades que ho demostren, com una enquesta que diu que hi ha un 11% d'atur entre els que parlen català habitualment i un 21% entre els que no. I dels primers, no importa si és la primera, segona o tercera llengua. És a dir, això demostra que no s'està discriminant per origen sinó per capacitat. La parles? Doncs tens més números de tenir feina.

Tenen més denúncies de catalanoparlants que en algun lloc o situació no s'han respectat els seus drets lingüístics. Perquè creixen els casos, o perquè hi ha més consciència de la necessitat de queixar-se, de dir-ho?

Segurament és el segon cas. Hi ha més consciència entre els catalanoparlants que tenim uns drets lingüístics. També pot haver-hi influït el fet que Plataforma per la Llengua és una entitat més gran i coneguda.

Ho hem de fer? A vegades és més fàcil evitar una situació incòmoda. Per exemple: si m'apunto a un màster en català i el fan en castellà, potser em faré malveure pels companys d'aula.

Ho sé. Però hem de ser fermes. No cal barallar-se amb ningú, però sí reivindicar el que és just. En aquest cas que posa vostè, potser no servirà per canviar la situació en aquell mateix curs, però farem un benefici als que vinguin al darrere. I això val per a altres situacions. De totes maneres, una cosa que sí que hauríem de fer sempre els catalans i no genera conflictes amb ningú és mantenir la llengua.

Un “mantinc el català”.

Sí, en converses normals. Ara ja no estem par-

“S’ha volgut fer creure el contrari, però el català encara forma part de l’ascensor social: si vius als Països Catalans i el parles, tens més possibilitats laborals”

lant de si ens respecten els drets a la comissaria, al restaurant o a la universitat sinó, senzillament, que parlem en català amb tothom qui ens entengui. Que és pràcticament tothom que viu a Catalunya, les últimes dades parlen del 97 per cent.

Ens podem trobar amb alguna actitud de rebuig?

Els que ho posem en pràctica, pràcticament mai ens hi trobem. Ho pot fer tothom, i no requereix res, ni tan sols pagar la quota de la nostra entitat. Només que quan comencis una conversa amb algú que no coneixes, parlis en català i no en castellà. Tingui el color de pell que tingui, porti la roba que porti. No fer-ho així té un punt de racisme: per què només parlem en català amb el que té un aspecte aparentment europeu? Si l’interlocutor no ens entén, ja ens ho farà saber.

Al proper govern, què els demanarien? En quin dels fronts on l’administració pot actuar en favor del català és més urgent d’aplicar mesures? El món sanitari, l’ensenyament, la creació de continguts...?

Com en tot, en la llengua els joves són el futur. Per tant, bàsicament allò que els afecta de forma més directa: ensenyament i lleure. En el primer: no podem fer igual que als anys 80 i 90, fer recaure tota la responsabilitat en l’escola. Aquí poden fer que dominis una mica la llengua i potser que te la sentis mig teva... però l’altre mig no depèn de l’escola. Segons on visquis, si deixes de sentir el català quan surts de l’aula i no te’l tornes a trobar fins l’endemà a la classe de matemàtiques, difícilment trobaràs que tingui cap utilitat més enllà de l’acadèmica. I en el fons, no te la sentiràs com a pròpia. Pel que fa al lleure, hi incloem el *nou* –plataformes digitals, xarxes socials, videojocs o altres– i els *vells*, és a dir, activitats extraescolars, esports... Quedaríem parats que quan s’ha fet formació a entrenadors perquè treballin en català amb gent de diferents procedències i ho han aplicat, hi ha hagut zero problemes. Si l’entrenador és bo, la llengua no és cap obstacle. Nosaltres diem que tots podem ser referents lingüístics. I treballant amb joves, com més desfavorit socialment sigui l’entorn del que provenen, més els estaràs ajudant si mantens el català.

Pel que fa a l’ensenyament, a la campanya electoral va començar a sortir, ni que fos tímidament, un qüestionament de la immersió lingüística. I des de sectors independentistes, que era la novetat. Quina és la posició de la Plataforma?

La nostra posició és que la immersió s’hauria de fer ben feta, que fa anys que no es fa. Això és el que ens garanteix millor tant el coneixement com l’ús, com també que no es puguin crear discriminacions per raó de llengua. I posats a mirar el futur, i malpensant, si es crea una doble xarxa, i una de les dues parts pràcticament només ha fet castellà, no pot sortir d’aquí a uns anys un jutge que digui que el català no ha de ser requisit per al funcionariat, al·legant que una part de la població no el coneix bé? La doble xarxa només ens la plantejaríem si no hi hagués cap més opció.

Tens dret a...



...parlar sempre en català

(Llei 1/1998, art 4.1)

Exigeix

els teus drets



“El ‘mantinc el català’ el pot fer tothom, no requereix res: només cal que quan comencem una conversa amb algú que no coneixem, li parlem en català i no en castellà. Tingui el color de pell que tingui”

La recuperació de continguts en català a la televisió pública, ara pensats per a la repercussió a les xarxes, ha estat una de les millors notícies dels últims anys? S’haurà fet tard?

Tard, no. Tenim exemples de llengües que han remuntat de situacions molt pitjors que el català. Però sempre dic que aquest rècord, el de ser els que remuntem de més avall, no el volem batre. Vam criticar molt que se suprimís el Súper 3, i ara la plataforma 3Cat i tot el que s’hi està fent és un avenç substancial. Com també posar a disposició de les altres plataformes tot el fons que tenia TV3 doblat de pel·lícules i sèries. S’han fet passos i se n’han de fer més.

El reconeixement oficial del català a Europa no avança. Pot ser que ens hagin aixecat la camisa altra vegada?

És un tema molt complex, la decisió s’ha d’adoptar per unanimitat en consell de la Unió Europea. Però recordem que no ve d’ara. L’any 1987, primer el Parlament balear i després el català ja van demanar a l’Estat que instés a l’oficialitat del català. No van fer els deures. Fins on sabem nosaltres, ara ho estan intentant i aporten informes molt correctes. Cal que acabi el tràmit i no sé què acabarà passant. El que hauria de passar és que acabés essent oficial, perquè no hi ha raons en contra.

Hi ha països que pensàvem que ens ajudarien i s’hi han mostrat reticents?

La feina no ens la farà mai ningú. Hi ha països com Irlanda, Bèlgica o Eslovènia que de seguida ens han donat suport. D’altres hi han mostrat reticències per motius econòmics. I d’altres han parlat d’evitar un *efecte dòmino* amb altres llengües minoritzades. Però jo crec que no existeix: per ser llengua

oficial a la Unió Europea ho has de ser com a mínim en un dels seus estats. I no n’hi ha gaires d’aquestes. De fet, diria que només hi ha el frisó, oficial en una part dels Països Baixos. Seria un efecte dòmino molt curtet. El que està clar és que l’Estat no ha negociat com negocien els afers que els importen de debò. Si no, no haurien arribat el primer dia amb un informe de pa sucats amb oli, haurien parlat amb els governs més importants... i no van començar així. Nosaltres ens hem reunit amb tothom que ens ha volgut rebre dels 26 estats, i hem tingut la impressió que el que els explicàvem nosaltres no els ho havia explicat mai ningú.

El reconeixement europeu de l’oficialitat és tan important com sembla?

Molt. Tothom veu que els eurodiputats podran parlar en català al Parlament. I això és simbòlic, dona un prestigi. Però el que importa de debò és que hi ha infinitat de directives europees que obliguen a fer el que sigui en les llengües oficials de la UE. Amb la qual cosa el que estan fent és posar en dificultats l’ús de les que no són oficials. Això afecta des de productes sanitaris fins als cartells de l’autobús. Implica sobretot temes de consum, els que arriben directament als ciutadans, no són temes només tècnics que afecten a uns quants. L’oficialitat a Europa és un dels temes més importants que haurien de canviar perquè el català guanyés pes.

I del seu àmbit, el sanitari? Com garantim que l’usuari del sistema de salut pugui ser atès en català?

La salut té dos factors diferencials. Un és que afecta a gairebé tothom: anem molt més al metge que als jutjats o que a renovar-nos el passaport. I l’altre factor és que depèn del govern de Catalunya. Aquí també cal adoptar mesures.

El programa de formació en el català per a professionals sanitaris no és suficient?

Ja vam dir al principi que està molt bé, però que era altament insuficient. Van dir que començaven oferint 2.700 places, s’hi han apuntat pràcticament 4.000 persones. Sí que és cert que les han agafades totes, no han deixat ningú a fora. Però demostra que l’oferta era insuficient, i no només ho dèiem nosaltres: el Consell de Col·legis de Metges de Catalunya va publicar una enquesta on, per una banda, es deia que el 13% de metges que treballen a Catalunya no entenen la llengua i, per l’altra, que feien falta 1.600 places de formació en català cada any. Si haviem de recuperar tota una bossa anterior, està clar que no arribava. Però sí que és veritat que s’ha fet més que mai fins ara!

Què es podria millorar, doncs, respecte al que ja es va anunciar?

Que tot el que es fa ha d’anar associat al fet que els sanitaris que comencen a treballar al sistema públic sàpiguen que tard o d’hora et demanaran un justificant que saps parlar català. En un any, el B2 i en dos anys, el C1. Tinc amics que han anat a fer de metges en països com per exemple Dinamarca, i per més bon nivell d’anglès que tinguessin fins que no han tingut un cert domini del danès no han començat a treballar a la sanitat pública. No és allò que “vols que et curin o que et parlin en català?”. Home, vull les dues coses! No estem parlant només de drets lingüístics sinó de seguretat assistencial. Hi ha un estudi canadenc que demostra que si el metge no domina la llengua del pacient aquest té més complicacions i estades hospitalàries més llargues. Fins i tot és més costós econòmicament.

Què ha canviat els últims anys? El fet que el govern inclogui en el seu discurs oficial la preocupació accentuada per l’estat del català, és positiu?

És una de les coses que ha fet el govern que ara està en funcions. No sé si és perquè han volgut o no els ha quedat més remei, però ho han reconegut. Fins ara tots els governs que anaven passant ens deien que tot anava molt bé. I nosaltres (i no només nosaltres, recordem Carme Junyent) els dèiem que no. Com deia al principi, el català no està a punt de desaparèixer, però entre això i el *tot va molt bé* hi ha un terme mitjà.

OPINIÓ



Josep Burgaya

DES DE FORA

Europa

Europa, històricament i culturalment, ha estat més una idea que no pas un territori. En els seus millors moments ha significat una fita de civilització, una referència. També, de vegades, l'ha posseït l'arrogància i ha volgut imposar el sentiment supremacista en forma de colonialisme. Aquest continent de fronteres difuses va donar lloc a la cultura del Renaixement i després a la filosofia humanista. Amb Spinoza i després amb Diderot va ser capaç d'imaginar un món sense el temor de Déu i la Il·lustració va situar la raó, la tolerància i la llibertat com a valors i actituds dominants. Arribarà la democràcia, l'estat de dret i la divisió de poders. El coneixement científic i tecnològic va fer possible la Revolució Industrial, que actuaria de forma econòmicament i socialment disruptiva al continent i després a una bona part del món. Europa és Keynes i l'estat de benestar, una concepció integradora, solidària i mínimament igualitària de la societat. Ha significat durant dècades cohesió social, diversitat cultural, actituds predominantment cosmopolites i la incorporació de la solució federal als problemes de la governança. Però darrere el concepte europeu també hi ha un immens passiu: les matances per motius religiosos, dues guerres mundials en les quals moren 75 milions de persones i una pulsó tan indescriptible com va ser l'Holocaust. Deia Walter Benjamin que no hi ha document de cultura que no hi sigui també de barbàrie.

Però ara Europa està immersa en una crisi molt profunda. No és la Unió Euro-

pea qui viu un mal moment i es pot fracturar, és el mateix concepte profund de l'europeïtat i dels valors que l'han acompanyat. Dir que també va passar als anys trenta del segle passat no és un consol. Fixem-nos com va acabar. La solidaritat i el projecte comú han anat donant lloc a la fragmentació política i territorial, la confrontació verbal i, a l'Est, també militar, està substituïnt la cooperació. Predomina el nacionalisme excloent mentre la visió cosmopolita està en retirada. S'imposa una polarització política que

Hi ha núvols foscos a Europa. Quan diumenge anem a votar hem de ser conscients que estem fent una aposta clara pel futur de la nostra societat

resulta excloent i conflictiva. La nova i la vella extrema dreta són al govern de molts països i el seu discurs es el que fixa el debat i l'agenda política. El que havia estat espai obert de retrobament ho va essent de rebuig. L'estat social s'està desballestant mentre augmenta la desigualtat i la pobresa. La gent repudiada és cada vegada més, es normalitzen la xenofòbia i el racisme, mentre que les elits i els humiliats coincideixen a fer apostes polítiques extremes. Falten líders europeïstes carismàtics i creïbles,

també un projecte visible. De l'euroescepticisme d'alguns sectors hem passat clarament a l'antieuropèisme. L'escriptor Thomas Mann, ja als anys cinquanta, va preveure el retorn del feixisme tot i aclarint que, quan ho fes, "ho faria en nom de la llibertat".

La Unió Europea és un instrument de governança política que està en perill. El pitjor, però, és que allò que està profundament en qüestió són els valors polítics i de civilització sobre els quals Europa s'ha construït. Cal resoldre qüestions majors com la guerra d'Ucraïna. Tant el país agredit com l'agressor formen part de l'imaginari europeu més substancial. És en termes europeus que s'hauria de resoldre una guerra insostenible i inacceptable. Més enllà de conflictes territorials, hi ha la necessitat de recuperar uns valors i una cultura que la globalització i els seus efectes poc més que s'han emportat per endavant. Hi ha una poderosa batalla política i ideològica a lliurar que és fonamental. Confrontació entre els conceptes de progrés, democràcia i cohesió, o bé l'elecció pel conservadorisme reaccionari, l'escissió social, la incultura i el conflicte. Quan votem aquest diumenge de cara a configurar el Parlament Europeu, estem fent, en siguem més o menys conscients, una aposta clara pel futur de la nostra societat, per quina és l'Europa que volem realment. Hi ha núvols molt foscos que ens sobrevolen. Probablement veurem coses que creïem del passat i que han deixat de ser insignificants per convertir-se en una amenaça real. Hi farem front?



Eduard Roure

BADLANDS

Els estius sense mòbil

El meu amic recorda que aquell estiu de joventut vagarejava de l'habitació a la saleta, debatent-se entre la necessitat de repassar apunts per a les recuperacions de setembre i la temptació de la lectura, el matí de dissabte que va emergir d'algun aparell de ràdio la cançó *Sign Your Name*, de Terence Trent d'Arby. Va ser una ràfega sobtada, mig minut de cançó, simple recurs d'ambient abans que la tallessin i el locutor, sense mencionar-la, reprengué el que fos que estigués parlant amb el convidat del magazín matinal. Una ràfega o un buf evocador. Durant mig minut es va veure retornat a l'exacte juliol de feia set anys. Hi va deixar una rêmora càlida, que l'empenyia a expressar alguna cosa.

Com podia referir-se a la cançó, quines eren les paraules amb què l'encaïria en uns versos que li agradessin i permetessin el devesall posterior de les altres cançons que acudien i reclamaven el dret a acompanyar-la, a revi-

sitar el juliol de feia set anys. Tenia un oneig de sensualitat, un ritme com de cerimònia, es bressolava.

Els versos que se li van acudir a rebuff d'això s'hi adeien, calçaven. Va seguir escrivint, un altre vers a sota que no semblava tan bo, una ratllada i una rectificació, més línies davallant i omplint el blanc. S'empescava un passatge narratiu, en què explicava que s'aixecava per posar la cinta de casset, prémer el botó i sentir la cançó –feia atrevit i sofisticat posar la paraula *tape* en un poema– i després la resta de cançons, un vers per a cada una. Un compàs marcat però lent de bateria, com uns passos que s'entenen a recordar, mentre el sintetitzador greu embolcalla la caminada. *Tougher Than The Rest*, de Bruce Springsteen.

Una mena de flauta lànguïda i la irrupció d'una veu femenina estripada, proclamant la sentència lírica que tots som illes. *Islands*, de Mike Oldfield,

amb la veu de Bonnie Tyler. Un punteig de guitarra elèctrica que semblava emergir a poc a poc d'una cambra buida, un xiuxiueig que avisava que caldrà temps per fer tornar l'amor. *Still Loving You*, de Scorpions.

Va rellegir satisfet el poema sobre el plec rebregat, saltant mentalment les esmenes gruixudes, anticipant i enllaçant-hi les paraules de traç esvaït posades a correu als marges, per tenir la sensació de fluïdesa i continuïtat, dins d'una cosa fixada. No li importava que no fos un gran poema, en la mesura que no traïa l'emoció que l'havia impulsat a escriure'l. Havia lligat uns versos convencionals però també decents, una forma decent per a l'estiu que rememorava. No confiava de publicar-lo –el millor era que ni tan sols li havia passat pel cap–, només construïa una forma decent que donava lluminositat a la seva privadesa, per dir-ho així.

Una satisfacció estranya perquè semblava desproveïda de vanitat i no recordava que aquest impuls tan transparent hagués participat en cap de les seves temptatives literàries.

LLIBRES

NOTES DE LECTURA

Miquel Moreno Gayoso

La fractura social i mental

Eva Baltasar (1978), després de l'èxit del tríptic format per *Permagel*, *Boulder i Mamut*, ens presenta la seva quarta novel·la: *Ocàs i fascinació*. Editada en castellà per Random House amb traducció de Concha Cardenoso. La protagonista-narradora és un enigma: en desconeixem el nom i l'origen. És una dona de 27 anys, llicenciada en Pedagogia, que viu una cruel experiència d'exclusió social.

El relat es realitza en dos temps. *Ocàs* parla de la lletjor, l'estètica i la bellesa. Presenta les vivències frustrants de la jove protagonista per aconseguir sobreviure al carrer amb treballs precaris. A *Fascinació*, un cop desposseïda de tot per segon cop, la protagonista construeix un medi ofuscant de transcendència espiritual, a partir d'una mirada delirant.

A la primera part hi desfilen un grapat de peripècies: és acomiadada amb violència d'una pensió. Sense portàtil ni mòbil s'enfronta a la vida al carrer, mal alimentada; acollida alguna nit al pis de la Trudi, qui l'aconduirà a treballar netejant pisos; filmada per una càmera, serà acomiadada d'una bona casa per mala praxi laboral. També podrà la feina de tardes en una ludoteca.

La veu narrativa és una omniscient primera persona, un sol·liloqui interior. E. Baltasar escriu amb un estil directe que destil·la poesia. Dissecciona les feines domèstiques en enumeracions àgils d'accions que impregnen de realisme el seu acurat llen-

guatge. S'esplaia amb freqüents tríades d'elements semàntics, verbals o adjectius. Redacta analogies i comparacions poètiques que impregnen la novel·la d'un lirisme existencialista, carregat d'aforismes. Elements que, a voltes, crec, obstaculitzen el ritme narratiu d'una veu que brolla del conflicte interior d'una protagonista empresonada en el seu cos. Un ésser temperamental, disruptiu, malaltís, categòric, d'escassa empatia social... Una víctima de la ciutat sanguinària "que fabrica solitaris i els obliga a conviure". A la segona part, *Fascinació*, topem amb una el·lipsi argumental: l'obra obvia explicar-nos el recorregut de

la deriva mental de la protagonista.

En cap cas, el llibre és un cant a l'austeritat per sobreviure. Sens dubte, aporta una impulsiva mirada femenina i una seriosa reflexió sobre la precarietat actual en una societat abocada a un neofeudalisme per les pràctiques del vigent capitalisme salvatge. Com escriu Julià Guillamon: "La novel·la escampa la ruïna moral de la psicologia individual a la ciutat". Un plaer haver-la llegit!



OCÀS I FASCINACIÓ

Autora: Eva Baltasar

Editorial: Club Editor

Lloc i any d'edició: Barcelona, 2024

Pàgines: 160

NOVETATS EDITORIALS



'La quietud'

Jordi Coca
Ed. Proa

Quietud només aparent, la del títol de la darrera novel·la de Jordi Coca. Quietud de dues dones que conversen, en un poble d'una illa mediterrània. Són la Margalida, més de vuitanta anys, i la Celeste, "de pell bruna", que la cuida. Dues vides prou atzaroses, que a la vegada conflueixen i es confronten, per les edats i els bagatges culturals tan diferents. I el poder de la paraula.



'Les torres del cel'

Coia Valls
Ed. Rosa dels Vents

L'any vinent en farà mil de la fundació del monestir de Montserrat. Un lloc absolutament literari però del qual no s'havia escrit fins ara des d'aquesta perspectiva: la de la dotzena de monjos que el va fundar, en temps de l'abat Oliba. Des d'en Dalmau, l'exsoldat, a en Basili, l'eremita. Des de l'espiritualitat que transmet el lloc fins al poder terrenal que llavors ja té l'Església.



'La mort del conjurador'

Rudolph Fisher
Ed. Clandestina

Novel·la que s'ambienta en el tumultuós barri de Harlem dels anys 30 del segle passat. Un conjurador, una mena de bruixot, és trobat mort. I el cas caurà en mans d'un dels pocs detectius afroamericans que en aquell moment hi ha a la policia de NY. També d'aquest origen era l'autor, metge i novel·lista, que reflecteix la realitat que li va tocar viure, amb la segregació racial omnipresent.



'El preu que paguem'

David Grossman
Ed. 62

A part de ser un dels escriptors israelians contemporanis més reconeguts, David Grossman és pacifista. I sap què és la guerra, perquè un seu fill va morir en combat a l'exèrcit israelià. Ell, però, no ha deixat de creure en la necessitat de la coexistència en pau dels dos pobles, jueu i palestí. Aquest llibre aplega 11 assajos en què reflexiona sobre com s'ha arribat al drama actual.



'L'aventura del llibre català'

Lourdes Toledo / Comanegra

El títol ve d'un assaig de Joan Fuster, publicat l'any 1972, quan es complien cent anys de l'edició del primer llibre en català. Volent remarcar el fil de continuïtat, Lourdes Toledo se'n va arreu dels Països Catalans a parlar amb editors sobre la seva experiència i el moment de vitalitat -malgrat tot- que viu el món del llibre. Des dels veterans fins als joves, dibuixen el panorama del llibre català.

LLENGUA

EL 9 ETS I UTS

332


 CONSORCI PER A LA
NORMALITZACIÓ
LINGÜÍSTICA

GENTILICIS 12

Les Masies de Voltregà i Sant Hipòlit

Entre el Sorreig i vora el Ter hi ha diversos municipis que comparteixen part del nom: Voltregà, amb les Masies i les parròquies de Santa Cecília i Sant Hipòlit. Els noms que deriven del sant i del tipus de poble no són, però, tan interessants com el que els acompanya i que dona nom a la subcomarca, anomenada generalment Voltreganès.

Voltregà es troba mencionat ja en diversos documents del segle X, amb una ortografia bastant diferent però força recognoscible: *Vertragus*, i també *Vertragane*, que deriven del *vertrago* (gos llebrer de caça en llatí romànic). Per tant, i en consonància amb altres indrets de nom semblant, és del tot probable que entorn del castell primigeni que originà la població s'hi criessin gossos de caça.

Corominas també proposa una visió més religiosa del terme, ja que en diversos poemes religiosos del romànic es menciona com a salvador o metàfora de Crist a un gos d'aquest tipus, però és una especulació de l'erudit.

En tot cas, tornant a l'actualitat, als habitants de Sant Hipòlit se'ls anomena santhipolencs i santhipolencques.



Us animem a seguir aquesta secció i us convidem a fer-nos arribar consultes i comentaris a través de vic.ass@cpnl.cat


Oficines i serveis:
granollers@cpnl.cat
ripolles@cpnl.cat
vic@cpnl.cat

www.cpnl.cat/xarxa/cnlosona/



Material didàctic del Departament de Cultura per aprendre català adreçat a persones que tenen com a llengua primera l'amazic.

amb el suport de:

 Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Ho podeu trobar a: EL9NOU.CAT

UNITAT 05: Les persones

MÚSICA

EL CLÀSSIC

Jaume Espuny

MILES DAVIS 'Kind of Blue'

Legacy/Columbia, 1959

Kind of Blue generalment està considerat com el disc definitiu del jazz. Han passat més de 60 anys des que es va gravar, i continua tenint aquella aurèola de les coses eternes. El primer que crida l'atenció és que a la trompeta de Miles Davis l'acompanyen dos monstres sagrats del jazz de tots els temps: Bill Evans al piano i John Coltrane al saxo tenor. I, a més, Cannonball Adderly al saxo alt, Paul Chambers al baix, Jimmy Cobb a la bateria i Wynton Kelly, que toca el piano només en un tema, "Freddie Freeloader". La millor banda de jazz que hi podia haver. En total són sis temes, tots excepte un amb una durada al voltant dels 10 minuts. Tot comença amb la línia de baix lenta i els suaus acords de piano de "So What". A partir d'aquest moment, el disc ja no canvia mai de ritme: cada melodia té una sensació de relax similar i la música flueix tranquil·lament. És un disc que es pot posar com a



música de fons a casa, però de tant en tant cal escoltar-lo atentament i copsar la perfecció del que s'està interpretant. Tal com explica Bill Evans al llibret del disc, la banda no va tocar cap de les sis peces abans de la gravació. Davis només va exposar els temes i els acords i després els músics van improvisar. El disc acaba per partida doble amb "Flamenco Sketches", perquè hi ha una primera versió i, tot seguit, una d'alternativa. Una meravella.

NOTES

Tomeu Penya continua ben viu i publica nou disc

La passada tardor va córrer com la pólvora que Tomeu Penya havia mort. Un perfil fals de Twitter, amb el domini @BlauMallorca (Blau és el segell discogràfic del cantant), va penjar que el mallorquí havia morit i molts mitjans van picar i ho van publicar sense contrastar com cal la notícia. Va haver de ser el mateix Penya qui, des del seu perfil oficial de Twitter, escrivís que "estic bé" després de rebre unes quantes trucades on li preguntaven "si estava mort o no". I per si algú tenia algun dubte sobre l'estat de salut del cantautor, aquesta setmana ha demostrat que continua ben viu i actiu presentant un nou disc, *Sa vida són dos dies* (Blau, 2024). Amb aquest, ja n'ha publicat una trentena durant els més de 50 anys de carrera que duu a les espatlles. El nou treball del cantant de Vilafranca de Bonany compta amb 12 cançons de marcat to



optimista on parla de temàtiques recurrents a la seva trajectòria com l'amor i el desamor, l'ecologia o l'amistat. Per sobre de tot, però, l'àlbum respira l'essència de la vida mallorquina reflectint els costums i paisatges de l'illa. Temes com "Foravilera", "Garbejadors" i "Campos" en són un clar exemple. A cançons com "Sa vida són dos dies" i "Fa

temps que no et dic que t'estim" el cantautor hi mostra reflexions vitals i també s'hi veu la seva faceta més picaresca a les peces "Banastres" i "Es sonat de s'arbre". El disc també inclou un homenatge a Burt Bacharach amb el tema "Enamorat d'en Burt", on queda clara l'admiració de Penya pel llegendari músic. Per cert, la portada del disc és una fotografia de Penya quan tenia 20 anys feta per Joan Jaume. Per acompanyar el llançament de l'àlbum, també s'ha estrenat un vídeo dirigit per Antoni Noguera que es va publicar el passat 24 de maig. "Sa vida són dos dies", sí. Però Penya en porta uns quants més. Molts més. I que duri.

EL TEST

Montse Urán



Primer instrument que vas aprendre a tocar. La flauta travessa-ra. **Primer grup/coral del qual vas formar part.** Sadie's Jazz. **Primer disc que et vas comprar?** Un doble directe de Pink Floyd. **Quants discos tens aproximadament?** Uns 4.000. O potser més. **Salva'n tres.** *Broken Line*, de Santi de la Rubia; *Uno*, d'Ernesto Aurignac Orchestra, i *Plays Zappa*, de Perico Sambeat. **Grups o músics de capçalera.** Santiago Auserón, Marco Mezquida, David Mengual, Marcel·lí Bayer... **Un concert (com a públic) per recordar.** Albert Marqués i Keith Lamar al Jamboree.

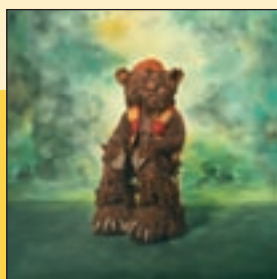
NOVETATS DISCOGRÀFIQUES

Jordi Sunyer



JOAN COLOMO 'Tecno realista'

Arriba el vuitè disc de Joan Colomo, un dels músics més prolífers i amb més talent de l'escena nostrada de l'última dècada. A l'àlbum descriu una societat sense projectes de futur, embadalida per la nostàlgia, que viu en una espiral acceleracionista abocada al desastre on l'única sortida sembla ser la darrera troballa tecnològica. I tot, amanit amb melodies més o menys amables que contrasten amb un missatge incòmode i força pessimista. Mentre hi hagi Colomos, però, hi ha esperança. I aquesta no ve a ritme de tecno.



FERRAN PALAU 'Plora aquí'

El rei del pop metafísic ha recuperat la sensació d'innocència dels seus inicis amb el grup Anímic i inspirat en el folk i el soul dels anys 60 i 70 ha facturat un disc atemporal amb 13 cançons que són una delícia. Buscant l'equilibri entre el so orgànic i el digital, entre la cançó i algun rampell de hip-hop, Palau ens transporta a un univers carregat de criatures fantàstiques com la de la coberta. Per cert, el disc físic va sortir ja fa un mes i a les plataformes l'àlbum no s'hi va penjar fins fa quatre dies. Això sí que és pedagogia benentesa.



RATPENADES 'Pam! Punk! Boom! Lab!'

Ratpenades no tenen res a veure amb el grup de punk barceloní Ratpenat. O sí; en actitud i pebre és evident que van per camins força paral·lels. Però les Ratpenades són un trio femení de Lleida que segons expliquen fan punk rural i que debuten amb un primer disc amb vuit talls on mesclen català, anglès i castellà. El seu primer *single* és *Not Surf* i ja se'n pot veure un clip on deixen ben clar que a part de cuidar el que arriba per les orelles també cuiden la posada en escena i tot el tema visual. En sentirem a parlar.

LLENGUA

EL 9 DE GLOSSA

8



Teresa Puntí Jubany

La llengua oral col·loquial, un tresor per preservar

Si entenem per patrimoni allò que ens pertany, cuidem, compartim i fem créixer, el nostre parlar hauria d'ocupar un lloc preeminent en la llista d'actius. Quan una generació passa la llengua a l'altra transmet un tresor oral que la generació receptora té el deure de valorar, i això es demostra en l'ús lingüístic. De l'àmbit familiar es va desplegant cap als contextos de la nostra vida quotidiana que ens identifiquen com a membres d'una comunitat.



FREPIK

Aquest llegat, la llengua oral col·loquial, té les seves regles de funcionament intern. No es tracta d'un actiu menor, ans al contrari. Que sigui oral i col·loquial no vol dir, respecte a l'estàndard (sobretot l'escrit), que no sigui ric, ampli i variat. És hereu de l'evolució històrica de la llengua i té uns trets lingüístics que els parlants d'un territori comparteixen i de manera intuïtiva saben identificar.

Però el pas del temps i l'estàndard (el seu aprenentatge escolar, la seva presència als mitjans de comunicació) han condicionat i continuaran con-

dicionant la percepció que tenen els parlants d'aquest registre. És cert que hi ha molt lèxic que va perdent presència social perquè identifica un món en extinció vinculat a sectors com la pagesia o els oficis, per dir-ne un parell. I la fonètica, la morfologia i les estructures gramaticals també es van transformant. Per això és tan important el llegat que ens han compartit investigadors del nostre patrimoni lingüístic més proper com ara Carme Vilà (1989), sobre el parlar de la Plana de Vic; Jordi Dorca, sobre el de la Vall del Ges, Orís i Bisaura (2007) i el del Collsacabra (2008) o Jaume Medina (2014), amb la recerca recollida durant 30 anys sobre l'ús de la llengua d'una família vigatana, la seva.

Som curadors i usuaris d'aquest patrimoni. I hem de saber que té l'espai ben delimitat: es tracta d'un registre col·loquial, per tant, informal, de caràcter oral. I comprèn un seguit de trets distintius adequats a aquesta varietat. Així, no podem estigmatitzar produccions orals com *dugues* (dues), *llangonissa* (llonganissa) o *brenar* (berenar). Es desprenen de fenòmens (i en aquest ordre) que li són propis: reforçament del hiatus, metàtesi i síncope. I n'hi ha més. Tots responen a la necessitat del parlant de fer la comunicació més ràpida i, sobretot, còmoda. Us *perdereu* si us diuen que heu d'anar a *Canlletenes*, *Fo(l)groles*, *Pulugulla*, *Maia*, *Santulària* (de Riuprimer), *Centeies* o *Tardell*? Segur que no. I què descobrireu si un infant escriu *prò*, *col·lègit* o *despresnes*? Confirmareu que el llegat es preserva. I no patiu, aviat sabrà situar aquestes produccions en el lloc que els correspon, la llengua oral col·loquial.

Una col·laboració de:

Glosa-Grup de recerca en lingüística aplicada, didàctica i literatura (UVic-UCC)

ELS MILLORS MINUTS DE LA NOSTRA VIDA

Jordi Remolins

Violència, dolor i el més enllà

Un dels indicis que teníem els ripollesos que s'acostaven les festes de Nadal era la celebració d'una marató cinèfila, amb el terror com a protagonista. Les 12 hores, que es feien al cinema Comtal, però que abans s'havien celebrat al cine dels Salesians amb una durada inicialment inferior, servien no només per ocupar una tarda-nit de desembre, sinó també per recuperar clàssics del gènere i altres de més moderns. El cineclub ARIC n'era l'organitzador, i hi aportaven una escenografia que ja t'acompanyava des del mateix vestíbul del cine, que alguns espectadors van voler perllongar en alguna edició amb llançament de farina o ous des del galliner. Vaja, com si no fos prou dur sobreviure a tantes hores encaixat en una butaca, per acabar sent víctima d'un cretinisme que és transversal en l'espai-temps entre els humans.

Per desgràcia, activitats culturals com aquesta no han tingut la mateixa longevitat, i ara són poc més que un record del qual en guardo els programes com si fossin un tresor. El cine de terror també ha patit una evolució, segurament per anar a millor, tot i que trobo a faltar aquells subproductes de sèrie Z de l'estil *Despedazator* o *El día de la madre*, que omplien els videoclubs amb un tipus de cine artesanal i baix pressupost que difícilment haurien arribat a les sales de cine de finals dels vuitanta i principis dels noranta. I si alguna cosa trobo a faltar de la desaparició de les 12 hores o dels



videoclubs és precisament la socialització que hi feies sovint amb gent que tenia uns gustos al límit del friquisme més malaltís.

L'aparició de Filmin ha mitigat aquest enyor, gràcies a una col·lecció molt apreciable de pel·lícules a l'abast del comandament a distància. Fa uns mesos hi vaig llegir un comentari que deia: "Considerada com una de les pel·lícules més salvatges de la història del cinema i film de capçalera del nou extremisme francès." Es

referia a una bestiesa dirigida per Pascal Laugier, que en el seu segon llargmetratge, *Martyrs* (2008), va commocionar els espectadors amb una història de segrestos, maltractaments i violència, amb una excusa a mig camí de la ciència i la religió. Aquest nou terror, molt més efectista que el del segle XX, aconsegueix el seu objectiu amb una contundència que ja es manifesta a les primeres escenes, i que en alguns moments et fa recordar els *Funny Games* de Haneke.

Per cert, que si sou de Filmin, no us perdeu les valoracions dels usuaris, perquè algunes són de llàgrima. A *Martyrs* s'hi pot llegir des de "*los que han hecho esta película no están bien del tarro*" d'algú que la va puntuar amb un 2, el que li va donar un 0 i va dir "*el tío que hizo esto tiene un transtorno mental grave*" i el que va comentar "*una de les més doloroses històries d'amor del cine. El seu guió hauria d'ensenyar-se en les escoles de cine, com un exemple de com idear girs coherents i mantenir la tensió*", de qui li va posar un 10.

Dimecres, 3 de setembre de 2008
Pascal Laugier estrena la pel·lícula 'Martyrs'

ECONOMIA

ELS PARQUETS

Joan Carles Arredondo / @joancarredondo

EQUIPATGES AMB MULTA

Les pràctiques de les companyies aèries conegudes com de baix cost són sovint controvertides. Sobretot en el sentit que algunes d'aquestes pràctiques suposen l'aplicació de suplementos de preu que converteixen un servei suposadament de baix cost en un servei amb cost, com a mínim, convencional. Progressivament, aquestes companyies han anat afegint suposats serveis que haurien de ser considerats evidents, com assignar un seient, una targeta de vol o, més enllà, per portar l'equipatge a la cabina de vol.

Tan controvertides són aquestes pràctiques que han merescut l'escrutini de consumidors, parlaments i governs. Aquest divendres transcendia que el govern espanyol avança per imposar una multa de les que fan mal a Ryanair, Easyjet, Vueling i Volotea pel cobrament de l'equipatge de mà: 150 milions d'euros. La multa no és definitiva i encara hi ha un recorregut –que les empreses afectades faran sens dubte– per, d'una banda, estalviar-se aquest dispendi i, per l'altra, conservar aquesta pràctica.

Les aerolínies de suposat baix cost tenen un recorregut relativament recent i en aquest camí han popularitzat els viatges, sobretot els de radi més curt, però també han aconseguit anar incrementant els motius d'antipatia. No només perquè sovint el servei no és el millor, sinó perquè han anat fent pràctiques que han posat a prova les costures de les normatives, sempre amb l'objectiu d'arrossegar més beneficis a costa dels consumidors. La diferència entre el cost promocional d'un vol i el preu final que es paga és més que notable, perquè en el procés de compra es van trobant alguns paranys que afegeixen costos als bitllets. En alguns casos costos que són objectivament arbitraris. I, subjectivament, són susceptibles de rebre qualificatius com *desproporcionats* o *abusius*.

Aquesta arbitrarietat, desproporció o abús és en la base de la decisió que el ministeri de Consum comunicava aquest divendres amb la imposició de la multa a les quatre companyies aèries esmentades. Però també en la base de resolucions del Tribunal de Justícia de la Unió Europea, en proposicions –no vinculants, per cert– aprovades al

Parlament Europeu i en denúncies d'organitzacions de consumidors. Les resolucions del tribunal i el Parlament Europeu no prohibeixen exactament cobrar per l'equipatge de mà als avions, però sí que marquen la necessitat d'establir uns requisits raonables de pes, mides i criteris de seguretat per motivar que es cobressin. En síntesi, demanen una transparència a les companyies, que, passats els anys (en fa 10 de la resolució del Tribunal de Justícia de la Unió Europea), han demostrat una nul·la predisposició a complir.

En el fons, no hi estan disposades perquè els hi va una part fonamental del negoci. Els càlculs de la consultora especialitzada en el sector aeri OAG assenyalen que els serveis addicionals que les companyies cobren disgregadament del bitllet (l'equipatge, l'elecció del seient, l'embarcament prioritari o les compres a bord de l'avió) suposen un 15% del total del negoci aeri. Fins a 105.000 milions de dòlars l'any passat, quan el 2013 suposaven 42.000 milions. Són dades per a la totalitat del sector, però les companyies de baix cost en són encara més dependents. Es poden citar com a exemples l'hongaresa Wizzair, que obté per aquesta via més de la meitat dels ingressos. Per a Ryanair en suposa el

45% i per a Easyjet, un 31%.

La irada reacció del sector a la multa comunicada (que encara no imposada perquè es pot recórrer per via administrativa, primer, i judicial, després) posa de manifest la dependència del sector respecte d'aquestes pràctiques. Insisteixen que cobrar per l'equipatge és perfectament legal, perquè la normativa europea ho autoritza. El matís és que ho autoritza sempre que el cobrament sigui transparent. La transparència, pel que es veu, és subjectiva. La patronal del sector també indica que quatre de cada deu passatgers viatgen sense equipatge i que se'ls obligarà a pagar-lo en el bitllet. Molt amables de pensar en quatre de cada deu passatgers, que potser canvien d'opinió i acaben viatjant amb equipatge, i no en sis de cada deu.

També es va posar de la banda de les empreses l'amic de sempre, Foment del Treball (amic dels que fan negoci i menys dels que el pateixen). Considera que la multa vulnera la llibertat comercial i és contrària al dret comunitari. També es lamenta que una mesura que converteixi l'Estat espanyol en una excepció seria perjudicial per al turisme. Tantes vegades han alertat de mesures que perjudiquen el turisme i no ho fan que ja sembla el conte de Pere i el llop.

A la defensa corporativa dels sectors empresarials s'hi contraposa l'argumentari de les organitzacions de consumidors, que esgrimeixen una àmplia llista de precedents judicials que remarquen la vulneració de la normativa que suposen aquestes pràctiques. Ha estat, precisament, a partir de les denúncies d'aquestes organitzacions que s'ha pres la resolució de proposar una multa milionària, la més abundosa imposada mai per vulneracions relacionades amb el consum.

Cada empresa té dret a distribuir costos i imposar preus com més li convingui, però aquest dret té el límit d'evitar posicions arbitràries, desproporcionades o abusives fins al punt d'afectar el consumidor. La tasca dels legisladors és marcar unes normes clares, cosa que no s'ha fet en aquest cas. En nom d'una desitjable transparència seria l'hora que, encara que tard, es marquin unes regles del joc clares amb la defensa del consumidor al davant.



FREPIK

INDICADORS

Matriculacions en retrocés

Les matriculacions de turismes va retrocedir el 13,1% al maig en comparació amb el mateix mes de l'any passat. Les patronals del sector Anfac i Faconauto han assenyalat que es van vendre 9.665 unitats a Catalunya. El descens de Catalunya contrasta amb el creixement que s'ha produït a tot l'Estat, el 3,4%, que les organitzacions empresarials atribueixen a al canal de lloguer de vehicles.

Rècord de cotitzants

L'ocupació va marcar un nou rècord al mes de maig i va sumar 3,8 milions d'afiliats a la Seguretat Social a Catalunya. Aquesta fita es produeix a les portes de la temporada d'estiu, que acostuma a ser la de més ocupació de l'any. L'augment respecte del mes passat és de 42.000 cotitzants, l'1,12%. També creix de manera notable respecte a fa un any. Hi ha 90.000 afiliats més (el 2,43%).

ALEGRIA INTERIOR

Antoni Lacueva / antoni@mindfulness-barcelona.com

La neurociència del 'mindfulness'

Mindfulness es defineix com una forma d'atenció conscient i deliberada, en el moment present i sense jutjar.

Aquesta definició ha estat majoritàriament acceptada a la comunitat científica, encara que pugui donar lloc a múltiples interpretacions i, per tant, no tingui prou claredat en l'estudi de les bases neurofisiològiques de les pràctiques de *mindfulness*.

L'entrenament és un element central als programes basats en *mindfulness*.

La repetició d'exercicis pautats podria millorar funcions bàsiques com l'atenció, la regulació emocional o el descentrament, associats a variacions funcionals i estructurals al sistema nerviós.

En paraules de Kabat-Zinn: *mindfulness* s'aconsegueix concentrant-se en un objecte primari (comunament el flux successiu d'inspiracions i espiracions) fins que l'atenció és relativament estable, i després permet que el camp d'objectes d'atenció s'expandeixi per etapes per incloure, en darrera instància, tots els esdeveniments físics i mentals com són: sensacions corporals, pensaments, records, emocions, percepcions...

La neurociència del *mindfulness* aporta coneixement més detallat de l'activació cerebral basal, els mecanismes de regulació de l'atenció, les emocions i l'autoreferència. El camp és molt extens i són molts els grups de recerca que es dediquen a entendre el *mindfulness* a través dels mecanismes cerebrals.

La pràctica de *mindfulness* involucra múltiples processos. Això no obstant, la seva definició té tres significats diferenciats.

En primer lloc, *mindfulness* fa referència a un conjunt de pràctiques que es desenvolupen seguint un sistema donat amb la intenció d'exercitar l'atenció o desenvolupar qualitats afectives, com



l'equanimitat. Les pràctiques de *mindfulness* pertanyerien a un conjunt més gran de pràctiques que comunament s'anomenen pràctiques de meditació o contemplació.

En segon lloc, *mindfulness* fa referència a un moviment recent, que deu la seva expansió a la creació d'un programa basat en el *mindfulness* per a la reducció de l'estrès i utilitza pràctiques que van ser utilitzades en la tradició budista o iòguica, recontextualitzades en un àmbit acadèmic i clínic.

En tercer lloc, *mindfulness* pot ser un constructe psicològic

Mindfulness és un tipus d'atenció que es desenvolupa en un individu que és conscient de la seva funció atencional, que s'enfoca voluntàriament en el present i que no enjudicia o reacciona davant l'experiència.

Però la situació és molt complexa, ja que, tot i que s'han fet esforços concertats per proporcionar descripcions consensuades de l'atenció plena, hi ha variacions considerables quant al significat

de *mindfulness*. Davant d'aquesta ambigüitat, cal preguntar-se si cal desenvolupar un constructe de *mindfulness* per estudiar-ne l'impacte des d'una perspectiva psicobiològica, o més aviat es tracta de detectar quines funcions cerebrals, ja conegudes, podrien explicar el potencial terapèutic de les intervencions basades en *mindfulness*.

Un bon punt de partida és el que proposen Hölzel i altres.

Al seu model, dins d'un entrenament basat en *mindfulness*, hi hauria quatre funcions potencialment diferencials;

- a) regulació atencional;
- b) consciència interoceptiva;
- c) regulació emocional, i
- d) autoregulació o reorganització de la referència pròpia.

Tot un món per explorar amb curiositat i un camí de desenvolupament personal i de relació amb el món, les altres persones i la vida en general.

HORÒSCOP

Roser Bona

Del 07-06-2024 al 06-06-2024

ÀRIES (Del 21 de març al 20 d'abril)

Poses fre a la teva habitual energia impulsiva per contemplar les coses des d'una perspectiva diferent. Fas canvis a la dieta per perdre pes o millorar la salut en general.

TAURE (Del 21 d'abril al 20 de maig)

Mart entra al teu signe i això inclina a un augment de l'energia, però també caldrà controlar les explosions de caràcter. Tens un enfrontament amb una persona d'autoritat.

BESSONS (Del 21 de maig al 21 de juny)

Si vens d'una etapa tristonca, recuperes l'interès per fer noves activitats. Estàs una mica encaparrat amb les qüestions laborals i pot ser per excés o per manca de feina.

CRANC (Del 22 de juny al 21 de juliol)

La Lluna Creixent pot portar algunes tensions, especialment al sector laboral, on hauràs de fer valer els teus drets. Escriure pot ser alliberador i també molt creatiu.

LLEÓ (Del 22 de juliol al 23 d'agost)

Recuperes l'interès per una persona del teu passat sentimental i la cerques per la xarxa. Pots tenir un nou company de feina o un nou superior, que serà més jove que tu.

VERGE (Del 24 d'agost al 23 de setembre)

La feina pot portar-te a haver d'anar a viure a una altra població, però potser no és el que ara vols. Bon moment per divulgar els teus coneixements i donar-te a conèixer.

BALANÇA (Del 24 de setembre al 23 d'octubre)

Si una situació no et satisfà o t'està fent patir, la finalitges, sigui una feina o una relació. Et fas un programa personalitzat per cuidar-te i fas més exercici.

ESCORPÍ (Del 24 d'octubre al 22 de novembre)

Mart a Casa VII propicia una certa tibantor amb la parella. Pot ser que us costi arribar a un acord i caldrà esperar una mica. Repts el llegat d'una persona d'edat avançada.

SAGITARI (Del 23 de novembre al 21 de desembre)

El sector laboral pot ser un camp de mines i no sabràs on trepitjar. La cautela serà una bona aliada. Una persona de més edat se sent atreta per tu, però no te'n fies.

CAPRICORN (Del 22 de desembre al 20 de gener)

L'economia pot ser un factor d'estrès i t'anirà bé desconnectar o meditar. Si cerques feina, una persona estrangera o amb molta presència del signe Sagitari pot ajudar-te.

AQUARI (Del 21 de gener al 19 de febrer)

Amb molts planetes per Casa V és moment de gaudir del temps lliure. Connectes amb el teu costat infantil i renoves il·lusions. En l'amor es poden donar algunes oportunitats.

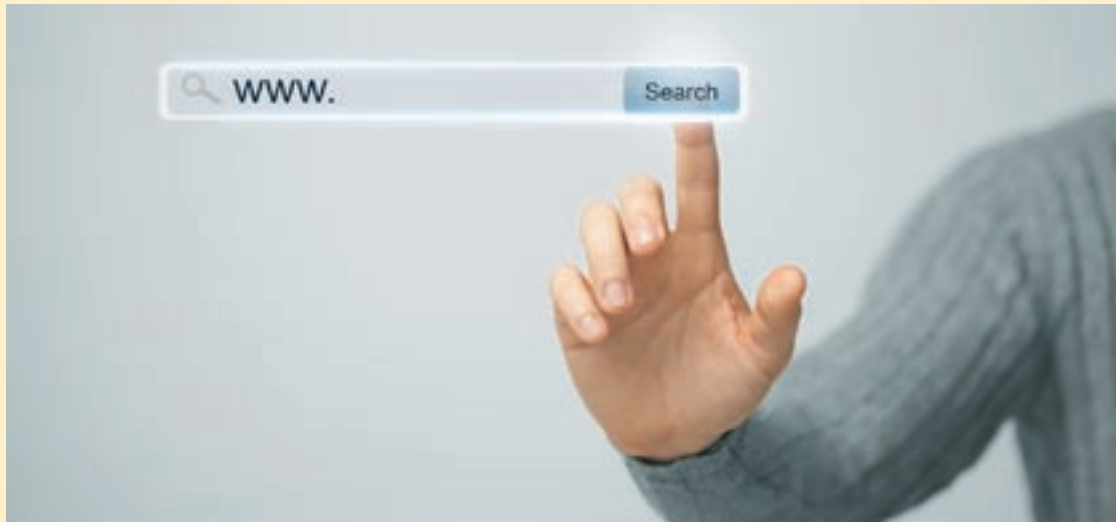
PEIXOS (Del 20 de febrer al 20 de març)

Dies d'atendre algunes obligacions que poden ser de tipus material, però també emocional. Si tens una relació sentimental, podeu parlar de conviure plegats o de casament.

TECNOLOGIA

Tecnonews - AMIC

LinkedIn marcarà els continguts generats amb IA



Seguint la tendència que han començat a delinear altres plataformes en línia, la xarxa social professional LinkedIn ha comunicat que s'adhereix als principis de la C2PA (Coalició per a la Procedència i Autenticitat del Contingut, per les seves sigles en anglès) i que, consegüentment, marcarà d'una forma distintiva els continguts generats mitjançant intel·ligència artificial (IA) publicats en les seves pàgines.

La comesa de la C2PA és, precisament, el desenvolupament d'estàndards tècnics que permetin certificar l'origen dels continguts digitals, de manera que els internautes puguin identificar la font i contrastar la seva autenticitat, així com distingir allò que ha estat generat mitjançant IA d'allò creat per persones.

Per exemple, les imatges generades mitjançant IA lluiran una petita etiqueta de la C2PA a la cantonada superior dreta que, en prémer-la, desplegarà més informació sobre aquella imatge. Aquesta etiqueta es generarà de manera automàtica a partir de les dades de codi incrustades en la imatge pels serveis de generació que s'adhereixin a les pràctiques de la C2PA.

Aquesta identificació roman en la imatge fins i tot després d'haver-la descarregat, per la qual cosa qualsevol persona podrà utilitzar l'eina Verify de la C2PA per a obtenir més informació sobre aquella imatge.

No obstant això, encara hi ha contingut generat per IA que s'escapa al procés d'etiquetatge de la C2PA, per la qual cosa LinkedIn posarà a la disposició dels seus usuaris les facilitats necessàries per informar manualment sobre contingut que sembli violar les Polítiques de la Comunitat Professional de la plataforma. Entre aquests continguts trobarem el text.

Entre les companyies que formen la C2PA trobem noms il·lustres de la intel·ligència artificial, com OpenAI, Google, Microsoft, AWS (Amazon), Intel, Qualcomm, o Adobe, així com altres empreses del sector tecnològic com Sony, ARM, Nikon, Cànon, TikTok o Leica.

TikTok ja va adoptar les etiquetes de la C2PA per als continguts generats mitjançant IA, mentre que Meta va adoptar la seva pròpia codificació "Made with AI" per a les seves xarxes Facebook, Instagram i Threads.

OFERTA CULTURAL

M. Erra / T. Terradas



JULIÁN VAZQUEZ

Marco Mezquida porta 'Tornado' al Cicle de Jazz de l'Ametlla

'Tornado'. Marco Mezquida, Ramon Prats i Masa Kamaguchi. 13è Cicle de Jazz de l'Ametlla. Can Draper. Dissabte 8 de juny, 20h.

Segon concert del cicle de jazz amb la proposta *Tornado*, de Marco Mezquida. El músic menorquí estarà acompanyat de Masa Kamaguchi, al contrabaix, i Ramon Prats, a la bateria, per abordar tant moments delicats com les seves volcàniques explosions creatives.



Adaptació de 'Barcelona', a Vic

'Barcelona'. Sala Modernista del Casino de Vic. Dissabte, 8 de juny, 17.30 i 19.30h.

L'actriu vigatana Júlia Cervera presenta aquest dissabte al Casino de Vic una adaptació de l'obra *Barcelona*, de Pere Riera. Ella mateixa la dirigeix i la coprotagonitza (al costat de Guim Oliver i Irenne Corrius, a la foto), com el seu projecte de final de grau dels estudis superiors d'art dramàtic.

CINECLUB



'Dispararon al pianista'

Espanya-França, 2023. Dir.: Javier Mariscal i Fernando Trueba. Basada en fets reals, la pel·lícula segueix la trepidant investigació d'un periodista musical de Nova York durant els anys 60 i 70 per esbrinar què hi ha darrere la misteriosa desaparició del pianista brasiler Tenorio Jr, un prometedor músic que va veure truncada la seva carrera per una sèrie d'atzaroses injustícies.

La nova col·laboració del tàndem format per Fernando Trueba i Javier Mariscal després de Chico & Rita es compon de moltes i diverses capes. És un thriller d'animació musical que, a ritme de jazz i bossa nova, serveix d'homenatge a la figura de Tenorio Jr. També hi trobem un autèntic treball de recerca que destapa un dels períodes més foscos de la història d'Amèrica Llatina. Una pel·lícula que és una carta d'amor a la vida, a l'art i a la música.

CINECLUB VIC
Dimarts 11 de juny
20h - VO en castellà
Espai ETC



'Los buenos profesores'

França, 2023. Dir. Thomas Lilti. Comença un nou curs escolar. Benjamin és un estudiant de doctorat sense beca. Davant la falta de perspectives de futur, accepta un treball com a professor en un institut de París. Sense formació ni experiència, descobreix com de dura pot ser la professió de mestre en un sistema educatiu afectat per una falta de recursos crònica. Amb el suport i el compromís de la resta de docents, i una mica de sort, es replantejarà la seva vocació. Lilti proposa el retrat coral dels mestres, que té els seus millors moments, molt naturals i versemblants, a les escenes compartides al menjador de l'institut, a les disteses hores de lleure, a les reunions de l'equip amb les tensions puntuals, etc.

AC GRANOLLERS
Divendres 7 - 19h
Dissabte 8 - 18h
Diumenge 9 - 19h
Dilluns 10 - 19h
Cinema Edison

PASSATEMPS

MOTS ENCREUATS _ Pau Vidal

HORIZONTALS: 1. Terreny situat tan avall que fa passar les ganes de res. Escuren el plat / 2. Estàs equivocacat, la Terra no és així. Enderrocar (mentre l'abat no fa re) / 3. Vocal del mig. En ell es confirma la rotació de la pilota. No estàs ni errat: això n'és el centre, de la Terra / 4. Mulli ben mullat, que jo pixo de mala manera. Només es pot fer amb les celles o amb el nas / 5. Cusi trossets de roba al cul dels pantalons. Es vantà amb tothom de la nova Lluïsa autònoma / 6. Enmig de can Faura. Xipolleja com un pòtol perquè és barroer i maldestre / 7. Coordinació gramatical molt útil a l'hora de trobar SP. Internet Explorer / 8. Faig gats, i de poc no els rosteixo al forn. Escarneixi l'ànima dels primitius / 9. Les ribonucleiques. Esclafades a les tines (però de petjades res, eh?). Va sempre d'incògnit / 10. Abriga els que agafen la carretera que va enrere. Beguda experimental / 11. Un pessic de farigola. Com a dona és invertida, en el bon i el mal sentit. Punt Estratotípic Mundial / 12. Del foc que mata tot disegni. Es devia dir Alexandra, i si no Caterina / 13. Antre de perdició en forma de casa de gran dimensió. O és entre la pols o en una ampolla de Bacardí.

VERTICALS: 1. Deixalla de poeta. Tot i les ratlletes, els quadrets i les fletxetes, és un dibuix molt entenedor / 2. Llabor de pera. Resident il·legal de l'immoble. No gaire gaire / 3. Llest per al còctel?: doncs ja! Set germans baixets per a una sola blanca / 4. El fadrí disfressat d'ocell de rafal. De la vegetació de ribera / 5. Enemics de Tota Enemistat. Com que no dona senyals, nostro senyor ja l'ha esborrat. Ha acabat el bròquil / 6. Ha acabat les seques. Tan

1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												
13												

caparrut que no l'acabaran de fer mai capitost. Al cor de l'Anton / 7. Taparàs d'alguna manera un paio tan vividor. D'aquí a quatre setmanes, quan el gasto es descontrola / 8. L'avantpassat que ja parlava valencià. Rovellada, per més bàrbara que sembli / 9. Extrems de l'Osasuna. Destinades a ser les primeres. Al fons a l'esquerra / 10. Material molt usat en revestiments (perquè té flor?). És força tòpic però es refereix a Isop / 11. Arraconadet i arrupit com un pardal. Bon negoci a l'hora de fluir per París / 12. De terra, com els de Cornellà i Santa Llogaia. Fer formar les abelles en aquesta mar tan algueresa.

SUDOKUS

Ompliu la quadrícula de 9x9 caselles dividides en subquadrícules de 3x3 amb les xifres de l'1 al 9. No s'ha de repetir cap xifra en una mateixa fila, columna o subquadrícula.

Dificultat: difícil

		2						
	7		9	8	6			5
	6							
	8	9			1			4
6				4				8
		1		9	8	6		
5	1	4	3					7
	2	8	1	6	4			
				5	1			

Dificultat: fàcil

			2	9	7		4	
		2		4	5	6		
	6		1	3			9	
			7			2		
7	5			8		3		
1		8			6			5
		7	3			1		
6		1	5					4
	3	5		1	9			

QUADRE NUMÈRIC

5	-		+	6	8
-		-		+	
	+		-		5
-		+		-	
7	-	9	+		6
-4		8		-1	

SOPA DE LLETRES

C	A	B	I	N	A	Y	V	S	D
C	T	P	T	X	K	Y	N	I	V
U	A	T	A	V	H	O	P	O	L
R	C	M	B	R	I	U	T	Y	J
N	G	K	P	C	T	A	S	E	M
A	E	Z	C	A	K	I	E	C	U
W	T	F	T	N	N	I	T	C	I
D	L	Z	I	I	K	Y	G	E	I
E	T	D	J	R	U	T	A	N	C
P	A	P	E	R	E	T	A	S	X

Trobeu aquestes paraules a la sopa de lletres. Poden anar en qualsevol direcció. Les paraules poden compartir lletres a mesura que es creuen.

- Eleccions
- Cabina
- Campanya
- Cens
- Diputat
- Mesa
- Papereta
- Partit
- Urna
- Vot

SOLUCIONS

		-1	8	-4	
6	8	+	9	-	7
		-		+	
5	1	-	4	+	2
		+		-	
8	6	+	3	-	5

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
A	B	C	D	E	F																				